

Gonfrancesco Vargas

Peru Temsilcisi
Fundador Sudoliva
CEO Intiorko Peru

Pasaje San Luis 153 Dpto. 201 San Miguel,
Lima 23, PERU

Çeviri: Özlem Aktan Yakın

ZEYTİN VE SUDOLİVA MİRASI

Etimolojisine göre Patrimonyal (Ata Mirası) kelimesi, Latince "patrimonium" kökenlidir. Ebeveynlerden çocuklara verilen veya miras kalan mallar anlamında, patris (babadan) ve onyum (alınan) kelimelerinin birleşimidir. Zeytin ağaçları da atalarımızın yaşayan mirasıdır, hayatı ve ekinleri büyükanne ve büyükbabalarımızla paylaşmış bir miras. Bugün bizimle paylaşan, ebeveynlerimizin ve onların ebeveynlerinin ve ondan öncekilerin enerjisini ve düşüncesini taşıyan, mücadelenin ve sebatın yaşayan mirası...

Zeytin kültürümüzün somut varlığı asırlık zeytin ağacı, sayısız kültürün birleşme ve melezlenme izlerini taşır. Akdeniz, zeytinin ehlileştirilmesinin ve bu etkileyici kültürün beşiği olmasına rağmen bugün zeytin ağacı bizi, belirtilen havzanın içinde ve dışında bulunan yüzlerce bölge ve kültürle birleştirmektedir. Aslında ilk zeytin ağaçları doğduğu habitattan (Akdeniz) çıktıklarında, işleri hiç kolay olmadı. Geldikleri yeni bölgelerin farklı iklimleri binlerce yıldır alıştıkları gibi değildi. Yeni bir toprağa ve onlara kendi bilgileriyle kol kanat geren insanlara ve yeni bir iklimle uyum sağlamak zorunda kaldılar. Ata mirası zeytin ağacı; zeytinin nasıl akanacağı, nasıl dikileceği, yağmurlardan nasıl yararlanılacağı ya da nasıl sulanacağı, nasıl gübreleneceği ve ne ile gübreleneceği; gerektiğinde nasıl iyileştirileceği, nasıl budanacağı ve nasıl silkeleneceği, elle nasıl toplanacağı, zeytinlerin hangilerinin fabrikaya gönderilip yağ olacağı, hangilerinden sofralık zeytin yapılacağı vb. beşeri bilgileri de beraberinde getirir. Tüm bu muazzam bilgi ve deneyim birikimi binlerce yıl boyunca aktarıldı, her bir yerde mükemmelleştirildi ve bunun çevreyle adaptasyonu sağlandı. Tıpkı zeytin ağacının bir ata mirası haline gelene kadar çevreye adapte edilmesinde olduğu gibi... Bir zeytin ağacını kestikleri zaman sadece yaşlı bir ağacı kesmiş olmazlar, engin bir kültürün yaşam hafızasını da öldürürler. Bir zamanlar ışık ve yiyecek vererek hizmet etmiş, karanlıkta aydınlatmış, acıktığımızda doyurmuş canlı bir mirası yok ederler.

Düzinelerce ağaç kesim vakası, tespit edilmektedir. Bunların çoğu kentsel büyüme ve gayrimenkulün yeniden değerlendirilmesi, "daha karlı" bulunan diğer ürün türlerine geçme isteği gibi zeytin geleneğinin önüne geçen ekonomik kazanç nedenlerinden kaynaklanmaktadır. Bu durum, tarihi zeytin ağaçlarının önemli ölçüde kaybına yol açmaktadır ki bu da kültür ve

bölgesel zeytin geleneklerinin kaybı anlamına gelmektedir. Öte yandan, genel olarak turizm potansiyeli ve özellikle Zeytin ve Zeytinyağı Turizmi çok değerli ve zengin bir kaynaktır ama Amerika'da ve genel olarak dünya üzerindeki zeytin yetiştirme bölgelerinde turizm açısından daha kat edilecek çok yol vardır. Aslında, 2017'den beri pragmatik çözümler üretmek için, zeytin ve zeytin kültürünün tanımlanması ve özelliklerinin belirlenmesinde bir araç ve yöntem olan SUDOLİVA'nın geliştirilmesi ve işleyişi konusunda çalışmalar yapılmaktadır. Öncelikli olarak, Amerika'da bir Zeytin Rotası oluşturmaya değer ata mirası zeytin ağaçlarının belirlenmesi ve tespit edilen ağaç sayısının artırılması için bir zeytin araştırma yarışması düzenlemekteyiz. Şu ana kadar Amerika kıtasında 30'dan fazla örnek ağaç tespit ettik. Ata mirası ağaç örneklerinin tanımlanması, Uluslararası Ata Mirası Zeytin Yarışması (CIOP) aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. SUDOLİVA, Amerika'nın Ata Mirası Zeytin Rotasının bir kataloğunu ve kılavuzunu oluşturmaktadır. Bu kılavuz teknik bir tanımlama, kataloglama ve koruma perspektifiyle ağaçların güvene alınması için bir tür araç olarak hizmet etmekte ve yerel halk ile yetkililerin farkındalığını teşvik etmektedir. SUDOLİVA, Ata Mirası Zeytin Ağaçları Rotası üzerinde yeni kırsal turistik cazibe merkezleri oluştururken, bir taraftan da hem erken hasat natürel zeytinyağı üretilip ihracatını yapmak hem de belirlenen rotada zeytinyağının kültürel tanıtımını gerçekleştirmek isteyen yerel zeytin yetiştiricilerinin sosyo-ekonomik gelişimini arttırmaktadır.

SUDOLIVA 2020 Uluslararası Ata Mirası Zeytin Yarışması Sonuçları

Ata mirası zeytin ağaçlarının sayısını artırmak için SUDOLIVA 2020, Moquegua Yerel Bölgesel Yönetimi Dış Ticaret ve Turizm İşletmeciliği ile birlikte tüm Amerika kıtasında toplam 28 ata mirası zeytin ağacı tespit etmiştir. Patrimonial Peru'da 18 zeytin ağacı, Şili'de 2, Arjantin'de 2, Brezilya'da 2, Uruguay'da 1, Kolombiya'da 1, Meksika'da 1 ve ABD'de 1 adet.

Yarışmamız, zeytin yetiştiriciliğini de incelemek ve ata mirası zeytin ağaçlarını kataloglamaya başlayabilmek için, en yüksek puanları alarak SUDOLIVA yarışma jürisi tarafından ödülle layık görülen ağaçların her birinin (Peru, Şili, Arjantin, Uruguay, Brezilya, Kolombiya, Meksika ve Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan ata mirası 8 adet zeytin ağacı) kültürel, tarihsel ve antik değerlerini de dikkate almıştır. Yarışmanın eş organizatörü, Moquegua Bölgesel Yönetimi, SUDOLIVA 2020 yarışmasının son sanal versiyonundaki sayılardan açıkça anlaşılacağı üzere en fazla örnek ağaç sunan ILO eyaletidir. Yarışmaya katılım davetiyesi zeytin yetiştiricilerine, esnaf birliklerine, ata mirası zeytin ağaçlarının bulunduğu arazilerin sahiplerine, SUDOLIVA ve eş organizatörü adına sanal olarak gönderilmiştir.

Ata Mirası Zeytin Rotası Tamamlayıcı önerisi: Zeytinyağı Turizmde eğitim ve organizasyon kenti için Zeytinyağı Turizmi düzenlemektir. Diğer yandan, ata mirası zeytin ağaçlarının ve bu ağaçlardan elde ettikleri Erken Hasat Natürel Zeytinyağlarının üretim hikayelerini turistlere anlatabilsinler diye SUDOLIVA yerel üreticilere bilgi ve eğitim vermektedir. Başka bir deyişle, zeytin yetiştiricilerinin, ata mirası zeytinliklerin, geleneksel ve/veya modern zeytinyağı fabrikalarının turizmde etkin rol almaları amaçlanmıştır.

Ata Mirası Zeytin Ağaçlarına Ziyaret

SUDOLIVA Rotasında bulunan zeytin yetiştiricilerine, tespit edilen ata mirası zeytin ağaçlarının tarihi hakkında turistlere açıklama yapabilmeleri için bir günlük eğitim verilmektedir. Hem zeytin yetiştirilen arazilerin

korunması hem de çevre sürdürülebilirliğinin sağlanması için ata mirası ağaçlar üzerine yapılan ve yapılacak olan çalışmalar ve halihazırda kataloglanan örnekler vurgulanmaktadır. Tespit edilen her bir ata mirası zeytin ağacı ve içinde bulunduğu zeytinlik için SUDOLIVA Zeytin ve zeytinyağı Turizmi tasarım parametreleri kapsamında kişiselleştirilmiş bir açıklama hazırlanacaktır. SUDOLIVA, Zeytin ve Zeytinyağı Turizm Rotasında bulunan ata mirası zeytin ağaçlarının ve zeytinyağı fabrikalarının bakımını ve tarihini bizzat zeytin yetiştiricilerinden öğrenme imkanı sunmaktadır.

Geleneksel Zeytinyağı Fabrikasına Ziyaret

Geleneksel zeytin yetiştiricilerine, turistlere anlatabilmeleri için öğütme, presleme ve esas olarak dekantasyon gibi geleneksel zeytinyağı ekstrasyon süreçleri ile ilgili bir günlük eğitim verilmektedir. Bu fabrikaların çoğu eski olup bazıları da yok olmak üzeredir. Geleneksel fabrikaları turizm zincirinin bir parçası haline getirmek için onlara özel bakım yapmak istiyoruz.

Modern Zeytinyağı Fabrikasına Ziyaret

Zeytinyağı sıkım fabrikasındaki çalışma sezonluktur ancak bu fabrikaların yıl boyunca, erken hasat zeytinyağı üretim sürecini anlamaları yönünde turistlere bir okul ve öğrenim yeri olarak hizmet vermesi amaçlanmaktadır. Aslında amacımız özgün zeytin ve zeytin turizmi formatları oluşturmaktır. Turistlerin önce zeytin yetiştiren bir bölgede dikilen ilk zeytin ağaçlarını, kurulan ilk zeytinyağı fabrikalarını ziyaret etmelerini, ardından altın suyunun halihazırda üretilmekte olduğu modern fabrikaları ve modern yöntemleri görmelerini ve bu seyahatlerini yerel lezzetler eşliğinde sunulan NZY'lerin aromalarını, tatlarını deneyimleyebilecekleri restaurant/bar ya da şaraphanelerde sona erdirmelerini sağlamaktır. Bu nedenle, bu rotanın bir parçası olan zeytin yetiştiricilerinin önceden belirlenmiş uygulamalara, kurallara ve formatlara uymaları gerekmektedir. SUDOLIVA'nın yetkili personelleri tarafından periyodik olarak bu sistemin uygulanıp uygulanmadığı kontrol edilecektir.